

в документ, издаден от Дан II, преписвачът е употребил същия предлог (съ) с именителен падеж: съ орѣшѣи съ ликадне (1424, Panaitescu, 136). С именителен падеж са употребени и редица други предлози като: за момци папѣци ѣ зиг (Tocilescu, 471); кавтори ѡт скило (Tocilescu, 472); без грижа (1472, I. Bogdan, II, 316); ѡт три дѣни (1400, Costăchescu, 31); ни ѡт капѣста (1458, I. Bogdan, 10); и за наши здравѣи (1430, Costăchescu, 308); и до кѣрх сѣхла (1455, Costăchescu, 251); съ господѣтко ми (1481, I. Bogdan, 249); прѣнде прѣд гѣтко ми (1432, Costăchescu, 342).

Убедително доказателство за разрушаване на склонението през среднобългарския период е отсъствието на съгласуваност между определението и определяемото¹. Езикът на влашките грамоти отразява развитието на този процес, като се почне от XV в. Ето някои случаи, при които определението, обикновено местоимение, стои в родителен, местен или творителен падеж, а определяемото съществително — в именителен: ѡт того час (1464, Panaitescu, 257); по тѣхзи блата (1402—408, Panaitescu, 81); съ кѣми блати (1421, Panaitescu, 129); ѡт наших братѣи (1423, Costăchescu, 157).

Обобщаването на окончанието -оке (-ски) във влашките и трансилванските (седмоградските) грамоти се обяснява с южнославянско езиково влияние. То е особено продуктивно при едносричните съществителни имена от мъжки род². Напр.: ѡт лѣкоки (1422, I. Bogdan, Relatii, 20); по кѣсѣ трѣгоки и по кѣсѣ бродоки (1451, Panaitescu, 225); ... столоке (Tocilescu, 470); ... косороке (Tocilescu, 471). Наличието на окончание -оке в езика на молдавските грамоти изисква друго обяснение. Тъй като то образува и мн. ч. на лични имена от мъжки род, може да бъде смятано като възприето под влияние на полския език. Ето някои примери: гдѣ кыкѣ лиѣ и циганѣштѣи кнѣзоке (1414, Costăchescu, 103); прѣкалабоке кѣлоградски (1471, I. Bogdan, 157).

При многосричните съществителни имена от съгласна основа намираме в именителен множествено число окончание -ѣ старославянско по произход. И в среднобългарския период, то е сравнително рядко. Проф. С. Б. Бернщейн предполага, че то е проникнало в Молдова от езика на влашките грамоти³. Ето някои примери: тѣкмо калѣгерѣ... съ кѣсѣми колѣре (1406, Panaitescu, 68), ноже кѣлики (Tocilescu, 470); прѣгарѣ (Tocilescu, 461); тѣзи монастире (1407, Costăchescu, 53); ани припашарѣ, ни ѡслоухарѣ (1466, I. Bogdan, 95).

Паралелно с тенденцията към анализъм се очертава и един нов процес, присъщ на морфологическата система на българския език — появяването на задпоставен член. През и XIV и XV век членни форми се употребявали все още твърде рядко и случайно⁴. Употреба на члену-

¹ К. МИРЧЕВ, *За новите морфологически черти в Пражкото евангелие, среднобългарски паметник от XV в.*, в *Езиковедско-етнографски изследвания в памет на академик Стоян Романски*, София, 1960, стр. 231—239.

² С. Б. БЕРНШТЕЙН, *Разыскания*, стр. 278.

³ *Там там*, стр. 286.

⁴ К. МИРЧЕВ, *За членните форми в Добрейшево евангелие*, сп. «Български език», 1956, кн. 3.